

Cefnogi Teuluoedd mewn Angen: Astudiaeth Achos Ansoddol o'r Ymyrraeth Gofal Cymorth

Dr Louise Roberts

CASCADE Briff Ymychwil

Rhif 1: Gorffennaf 2014

**Prif Gopi
Gofynnwch
am gopiau**

CASCADE

Children's Social Care
Research and Development Centre
Canolfan Ymchwil a Datblygu
Gofal Cymdeithasol Plant

CASCADE

Briff Ymychwil

Rhif 1: Gorffennaf 2014

Cefnogi Teuluoedd mewn Angen:

Astudiaeth Achos Ansoddol o'r Ymyrraeth Gofal Cymorth

Dr Louise Roberts.

Negesuon allweddol ar gyfer polisi ac ymarfer

- Gwasanaeth hyblyg ac addasol yw Gofal Cymorth y gellir ei ddefnyddio i gynorthwyo teuluoedd sydd ag amrywiaeth o anghenion gofal cymdeithasol. Mae'n darparu seibiannau byr i blant y mae angen cymorth ar eu teuluoedd.
- Roedd teuluoedd, gofalwyr a gweithwyr proffesiynol yn gwerthfawrogi'r model Gofal Cymorth. Roedd y model hwn yn cynnwys:
 - a) Ymdrechion dilys i ddatblygu perthnasoedd parchus a chefnogol gyda theuluoedd.
 - b) Darparu cymorth ystyrlon ac ymarferol.
- Ystyriwyd bod y gwasanaeth yn fesur diogelu pan dybiwyd bod

plant mewn perygl o gamdriniaeth neu esgeulustod.

- Mae natur tymor byr y gwasanaeth yn arwain at rai canlyniadau:
 - a) Caiff perthnasoedd cefnogol eu datblygu yn y gwasanaeth hwn ac yna maent yn dod i ben. Roedd torri cysylltiadau agos gyda gofalwyr cymorth yn heriol yn emosiynol i rai rhanddeiliaid, yn enwedig plant.
 - b) Mae rhai problemau teuluol yn hirsefydlog a chymhleth ac mae'n debygol y bydd angen cymorth tymor hwy arnynt.

Mae'r canfyddiadau hyn wedi'u seilio ar ddyluniad ymchwil astudiaeth achos ansoddol. Cynhaliwyd 82 cyfweiliad a 22 arsylwad yn ystod deg lleoliad gofal cymorth.

CASCADE

Children's Social Care
Research and Development Centre
Canolfan Ymchwil a Datblygu
Gofal Cymdeithasol Plant

Beth yw Gofal Cymorth?

Ymyrraeth gefnogol yw Gofal Cymorth ar gyfer teuluoedd sydd mewn argyfwng ac mewn perygl o chwalu. Mae wedi bod ar waith ers y 1990au. Fe'i hyrwyddwyd gan y Rhwydwaith Maethu ac fe'i datblygwyd gan asiantaethau awdurdod lleol a darparwyr gwasanaeth ledled Cymru a Lloegr. Mae'r gwasanaeth ynparu teuluoedd â gofalydd cymorth, y disgwylir y bydd yn ymgysylltu â rhieni a darparu seibiannau byr rheolaidd ar gyfer plant a phobl ifanc. Er bod y gwasanaeth hwn yn hyblyg, mae cyfyngiad amser iddo ac mae cyfnodau ymyrryd nodweddiadol yn para rhwng chwech a deuddeg mis.

Yr astudiaeth ymchwil

Astudiaeth achos ansoddol oedd hon. Dilynwyd deg lleoliad gofal cymorth unigol mewn tri chynllun gofal cymorth sydd ar waith yng Nghymru a Lloegr o'r dechrau i'r diwedd. Cymerodd gweithwyr cymdeithasol, gofalydd cymorth, rhieni, plant a phobl ifanc ran yn yr ymchwil. Y prif ddulliau ymchwil oedd cyfweiliadau lled-strwythuredig unigol ac arsylwi cyfranogwyr.

Diben yr ymchwil oedd deall sut yr oedd Gofal Cymorth yn cael ei ddarparu, y canfyddiad a'r profiad ohono, a sut yr oedd yn ceisio lliniaru anawsterau teuluol.

Priodoleddau cadarnhaol y gwasanaeth

- Gwasanaeth hyblyg i fodloni anghenion unigol
- Roedd y rhan fwyaf o rieni o'r farn ei fod yn gynorthwyol ac roedd plant yn mwynhau'r profiad
- Adroddodd rhieni a phlant am fuddion yn y rhan fwyaf o achosion, fel gwell perthnasoedd
- Roedd wedi helpu gweithwyr cymdeithasol i ddeall anghenion teuluoedd yn fanylach

Roedd y teuluoedd a gymerodd ran yn yr ymchwil oll dan anfantais yn gymdeithasol ac yn economaidd. Roedd hyn yn cynnwys rhwydweithiau cymorth annigonol, perthnasoedd ansefydlog a thanllyd, yn ogystal â phroblemau iechyd meddwl a chorfforol. Canfuwyd bod gofal cymorth yn wasanaeth hyblyg ac ymatebol y gellid ei ddefnyddio i gynorthwyo teuluoedd mewn amrywiaeth o ffyrdd. Roedd hyn yn cynnwys ymdrechion i ddarparu rhyddhad dros dro o galedi

ynghyd â chyfleoedd i gynnig cymorth mwy penodol i rieni a phlant. O ran gweithwyr cymdeithasol plant a

teuluoedd, roedd darparu'r gwasanaeth yn rhoi gwybodaeth a mesurau diogelwch ychwanegol ar gyfer plant a phobl ifanc yr ystyriwyd eu bod mewn perygl o gamdriniaeth. Dywedodd gweithwyr cymdeithasol o'r enw Julie fod y gwasanaeth wedi darparu "rhywfaint o wybodaeth dda iawn o ran gallu [rhieni] i ddarparu amgylchedd diogel, sefydlog ... ac i ymgysylltu'n briodol â gwahanol weithwyr proffesiynol sy'n ymwneud â'r achos".

Tyndra mewn ymarfer

- Gwelwyd tyndra rhwng darparu digon o gymorth ac osgoi dibynnu ar wasanaeth a fyddai'n dod i ben
- Roedd rhai problemau'n rhy gymhleth i weld gwelliannau o fewn y cyfyngiadau amser
- Nid oedd rhai plant a rhieni am i'r gwasanaeth ddod i ben

Roedd themâu allweddol yn ystod yr ymchwil yn cynnwys swyddogaethau a nodweddion graddfeydd amser o fewn y gwasanaeth, y perthnasoedd a ddatblygwyd yn ystod yr ymyrraeth ac ymdrechion i gynorthwyo teuluoedd tuag at lefelau 'digon da' o weithredu. Datgelodd yr ymchwil dyndra cynhenid mewn ymdrechion i roi amser priodol i deuluoedd er mwyn darparu cymorth ystyrlon ar yr un pryd ag osgoi dibyniaeth ar y gwasanaeth.

Tynnodd Ben (8 oed) lun o'r tegan meddal yr oedd yn cysgu ag ef tra'r oedd yng nghartref ei ofalwr cymorth.

Perthnasoedd a hwyluso newid

Mae canfyddiadau'r ymchwil yn awgrymu bod gofal cymorth yn cael ei werthfawrogi gan deuluoedd, gofalwyr a gweithwyr cymdeithasol. Roedd y cymorth ymarferol a gynigiwyd i rieni yn cael ei gydnabod yn gadarnhaol, ac felly hefyd ymdrechion i ddatblygu perthnasoedd cefnogol a pharchus gyda phlant a rhieni. Dywedodd Nicola [mam]: "*Mae hi fel ffrind mewn gwirionedd. Yn y dechrau, ro'n i'n nerfus iawn gan nad oeddwn i wedi gadael fy mhlant gydag unrhyw un. Ond cyn gynted ag i mi gyfarfod â hi, ro'n i'n gwybod...*" Mewn rhai achosion, roedd y perthnasoedd cadarnhaol a anogwyd yn newid wrth i rieni teimlo eu bod yn gallu myfyrio ar eu sgiliau rhianta a cheisio cyngor gan y gofalydd. Wrth fyfyrion ar ei chysylltiad gyda theulu, dywedodd Rachel, sy'n ofalydd cymorth: "*roedd eu ffordd o gyfathrebu'n wahanol i'n un ni... Roeddwn i'n arfer treulio amser yn siarad â Mam ac fe ddywedodd 'Galla' i weld bod angen i mi dawelu yn y ffordd rwy'n siarad â hi. Rwy'n mynd mor ddig fel ei bod yn troi'n frwydr sgrechian*". Fodd bynnag, mewn achosion eraill, roedd ymdrechion i gynnal perthnasoedd cadarnhaol gyda rhieni yn rhwystro gofalwyr rhag cyfathrebu'n agored rhag ofn y byddent yn achosi sarhad.

Yn ystod y seibiannau byr, arsylwyd bod gofalwyr cymorth yn annog datblygiad plant ac ymddygiad cadarnhaol. Roedd plant a phobl ifanc hefyd yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o weithgareddau. Roedd rhai o'r gweithgareddau wedi'u cynllunio i fod yn rhai 'realistig' y gellid eu hailadrodd o fewn y teulu, tra bod eraill wedi'u cynllunio i 'gyfoethogi' bywydau'r plant.

Diweddu a chanlyniadau

O ganlyniad i'r perthnasoedd cadarnhaol a sefydlwyd yn ystod lleoliadau gofal cymorth, roedd y ffaith bod cyfyngiad amser yn berthnasol i'r gwasanaeth yn heriol yn emosiynol. Roedd hyn yn arbennig o amlwg mewn plant. Er enghraifft, dywedodd Aaron (wyth oed): "*Rwy'n eu colli nhw...byddwn i'n cadw i fynd petawn i'n gallu. Byddwn i'n mynd yn ôl a chadw'u gweld nhw, petawn i'n cael gwneud hynny.*" Yn aml, gwelwyd bod problemau teuluol yn parhau neu'n esblygu ar adeg diweddu'r gwasanaeth, yn hytrach nag wedi'u datrys yn llawn. I rai teuluoedd, roedd y gofal cymorth a ddarparwyd yn gynorthwyol tra'i fod ar gael, ond nid oedd yn ddigonol i gyflawni newid hirsefydlog.

A sunflower grown by Ben over the course of his support care placement.

Manylion ychwanegol

Cynhaliwyd y prosiect ymchwil hwn yn rhan o ysgoloriaeth ymchwil PhD ym Mhrifysgol Caerdydd ac fe'i hariannwyd gan y Cyngor Ymchwil Economaidd a Chymdeithasol (ESRC). Mae copi electronig o'r traethawd ymchwil llawn wedi'i adneuo yn ystorfa sefydliadol Prifysgol Caerdydd, sef OnlineResearch@Cardiff (ORCA). Gellir cyrchu'r ystorfa hon trwy <http://orca.caerdydd.ac.uk>. Fel arall, anfonwch neges e-bost at Louise Roberts, RobertsL18@caerdydd.ac.uk.

Cyhoeddiad: Roberts, L. 2011 'Ending Care Relationships: Carer Perspectives on Managing 'Endings' Within a Part-time Fostering Service'. *Adoption & Fostering* 35, 4, 20-28.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am ofal cymorth trwy www.fostering.net/all-aboutfostering/foster-carers/support-care.

CASCADE

Children's Social Care
Research and Development Centre

Canolfan Ymchwil a Datblygu
Gofal Cymdeithasol Plant

